

ສິນທີສັນຍາສາກົນ

ວ່າດ້ວຍ ສິດທິທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ

ຮັບຮອງເອົາ ແລະ ເປີດຮັບການລົງນາມ ການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ແລະ ການເຊົ້າຮ່ວມ
ເປັນພາສີດວຍຍັດຕື່ຂອງສະມັດຊາ ໃຫຍ່ຍ່າຍະປະຊາຊາດ
ສະບັບເລກທີ 2200 A (21) ລົງວັນທີ 16 ທັນວາ 1966
ເລີ່ມມີຜົນບັງຄຸບໃຊ້: 3 ມັງກອນ 1976
ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ລົງນາມ: 7 ທັນວາ 2000

ອາລົໍພະບົດ

ໂດຍເຫັນວ່າ ຕາມຫຼັກການທີ່ບໍ່ໄວ້ໃນກົດບັດສະຫະປະຊາຊາດ ການຮັບຮູ້ກຽດສັກສິຂອງບຸກຄົນ
ແລະ ສິດເສລີພາບ ແລະ ບໍ່ອາດລົບລ້າງໄດ້ຂອງສະມາຊີກທຸກຄົນໃນວົງຄະນາຍາດແຫ່ງມວນມະນຸດເປັນ
ພື້ນຖານຂອງອິດສະລະພາບ, ຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ສັນຕິພາບໃນໄລກ;

ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າ ສິດທິເງື່ອນີ້ແມ່ນມາຈາກກຽດສັກສິຂອງບຸກຄົນ;

ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າ ຕາມທະແຫງງານສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ສິດທິມະນຸດ, ອຸດົມຄະຕືຂອງມະນຸດ ທີ່ມີເສລີ
ພາບທັງໝາຍຢາກຊົມໃຊ້ອິດສະລະພາບດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ ປາສະຈາກຄວາມ
ຢ້ານກົວ ແລະ ທຸກຈົນນີ້ ຈະສາມາດບັນລຸໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອມີເງື່ອນໄຂທີ່ເອີ້ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ເພື່ອໃຫ້
ທຸກຄົນໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດທິດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ ກໍ່ຄື ສິດທິທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ
ພິນລະເມືອງຂອງຕົນ;

ໂດຍເຫັນວ່າ ພັນທະຂອງລັດພາຄືຕາມກົດບັດສະຫະປະຊາຊາດ ແມ່ນແນໃສ່ສົ່ງເສີມຄວາມເຄົາ
ລົບ ແລະ ການປະຕິບັດສິດທິມະນຸດ ແລະ ເສລີພາບທີ່ວ່າໄປ;

ໂດຍສໍານຶກໄດ້ວ່າ ບຸກຄົນຜູ້ມີພັນທະຕໍ່ຄົນອື່ນ ແລະ ຕໍ່ວົງຄະນະຍາດທີ່ຕົນສັງກັດຢູ່ນີ້ ແມ່ນມີ
ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຕໍ່ສູ້ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ເຄົາລົບສິດທິທີ່ຖືກຮັບຮູ້ໃນສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;

ບັນດາລັດພາຄືຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈຶ່ງຕົກລົງຕໍ່ໄປນີ້:

ພາກທີ I

ມາດຕາ 1

1. ທຸກປະຊາຊາດມີສິດຕັດສິນບັນຫາດ້ວຍຕົນເອງ. ຍ້ອນສິດດັ່ງກ່າວນັ້ນເອງ, ປະຊາຊາດຕ່າງໆ ຈຶ່ງກຳນົດຖານະດ້ານການເມືອງຂອງຕົນ ແລະ ດຳເນີນການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງຕົນຢ່າງເສັລີ.

2. ເພື່ອຈຸດມຸ່ງໝາຍຂອງຕົນ, ທຸກໆປະເທດສາມາດຊົມໃຊ້ຢ່າງເສັລີ ຄວາມອຸດົມຮັ້ງມີ ແລະ ຂັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງຕົນ ໂດຍບໍ່ແຕະຕ້ອງເຖິງພັນຫະໄດ້ ຂໍ້ເກີດຈາກການຮ່ວມມືສາກົນດ້ານເສດຖະກິດ ບົນພື້ນຖານຫຼັກການຕ່າງຝ່າຍຕ່າງມີຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ບໍ່ແຕະຕ້ອງເຖິງພັນຫະໄດ້ ຈະບໍ່ຖືກຍິດເອົາພາທະນະການລົງຊີບຂອງຕົນໄປໄດ້.

3. ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້, ລວມທັງລັດທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ອານາເຂັດທີ່ບໍ່ໜີໄດ້ຮັບການປົກຄອງຕົນເອງ ແລະ ອານາເຂັດພາຍໃຕ້ອາລັກຊາຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ຈະຕ້ອງສົ່ງເສີມການປະຕິບັດຕັດສິນໄດຍຕົນເອງໃຫ້ປະກິດຜົນເປັນຈີງ ແລະ ຈະຕ້ອງເຄົາລົບສິດທິດັ່ງກ່າວຕາມຂີ້ບັນຍັດຂອງກິດບັດສະຫະປະຊາຊາດ.

ພາກທີ II

ມາດຕາ 2

1. ໂດຍການນຳໃຊ້ຂັບພະຍາກອນເຫົ້າທີ່ຕົນມີ, ແຕ່ລະລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ໃຫ້ຄໍາໜັນສັນຍາທີ່ຈະດຳເນີນບາດກ້າວໄດຍຕົນເອງ ແລະ ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມື ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາກົນ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ເຕັກນິກ, ເພື່ອບັນລຸເຫື່ອລະກັວການປະຕິບັດສິດທີ່ ຫົ່ວ່າກັບຮູ້ໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ໃຫ້ປະກິດຜົນເປັນຈີງຢ່າງເຕັມສ່ວນດ້ວຍທຸກວິທີ່ເໝາະສົມ, ໂດຍສະເພະຢ່າງຍິ່ງລວມທັງການຮັບຮອງເອົາມາດຕະການທາງດ້ານນິຕິບັນຍັດ.

2. ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ໃຫ້ຄໍາໜັນສັນຍາທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າ ສິດທິທີ່ໄດ້ຢືນໄວ້ ໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະໄດ້ຮັບການປະຕິບັດປາດສະຈາກການຈຳແນກໄດ້ຢ້າງສິ້ນ ເຊັ່ນ: ການຈຳແນກເຊື້ອຊາດ, ຜົວພັນ, ເພດ, ພາສາ, ສາສະໜາ, ຄໍາເຫັນດ້ານການເມືອງ ແລະ ທັດສະນະອື່ນໆ ເຊື້ອຊາດ ຫຼື ສັງຄົມເດີມ, ຖານະທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ, ຕົ້ນກຳເນີດ ຫຼື ຖານະດ້ານອື່ນໆ.

3. ໂດຍຄໍານິງເຖິງສິດທິມະນຸດ ແລະ ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ບັນດາປະເທດພວມພັດທະນາ ມີສິດກຳນົດຂອບເຂດທີ່ຕົນຈະຄໍາປະກັນສິດທິທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຫົ່ວ່າກັບຮູ້ໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ໃຫ້ສັນຊາດຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 3

ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ໃຫ້ຄຳໜັ້ນສັນຍາ ທີ່ຈະຄົ້ນປະກັນສິດສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງ ຍົງ - ຊາຍ ໃນການຊົມໃຊ້ສິດທິທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສິນທີສັນຍາ ສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 4

ໃນການຊົມໃຊ້ສິດທິທີ່ລັດກຳນົດໃຫ້ຕາມສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ວ່າ ລັດມີສິດວາງຂອບເຂດຈຳກັດ ໄສ່ສິດທິເງົ່ານັ້ນໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອວ່າຂອບເຂດຈຳກັດເງົ່ານັ້ນ ຖືກກຳນົດໂດຍກົດໝາຍ ຂຶ້ງບໍ່ຂັດກັບລັກສະນະແກ້ຈົງຂອງສິດທິເງົ່ານີ້ ແລະ ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ໄປຂອງສັງຄົມປະຊາທິປະໄຕເທົານັ້ນ.

ມາດຕາ 5

1. ບໍ່ມີຂັ້ນຍັດໄດ້ຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ທີ່ຈະຖືກຕື່ຄວາມໝາຍໄປໃນທາງທີ່ຈະໃຫ້ສິດແກ່ລັດ, ກຸ່ມຄົມ ຫຼື ບຸກຄົມໄດ້ນີ້ ເຊົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວ ຫຼື ການກະທຳໄດ້ ທີ່ແນໄສ່ທຳລາຍສິດທິ ຫຼື ເສລີພາບ ທີ່ຮັບຮູ້ໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຫຼື ແນໃສ່ຈຳກັດສິດທິເງົ່ານັ້ນເກີນຂອບເຂດທີ່ບໍ່ໄວ້ໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້.
2. ສຳລັບສິດທິມະນຸດອັນເປັນພື້ນຖານທີ່ຮັບຮູ້ ຫຼື ໃຊ້ຢູ່ໃນລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ໂດຍອີງຕາມກົດໝາຍ, ສິນທີສັນຍາ, ກົດລະບຽບ ຫຼື ອິດຄອງປະເພນີນັ້ນບໍ່ມີຂໍຈຳກັດ ຫຼື ການຫຼົກລົງໄດ້ ທີ່ຈະຖືກຍອມຮັບຍອນຂໍ້ອ້າງທີ່ວ່າ ສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ບໍ່ຮັບຮູ້ສິດເງົ່ານັ້ນ ຫຼື ຮັບຮູ້ໃນຂອບເຂດຈຳກັດ.

ພາກທີ III

ມາດຕາ 6

1. ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ສິດທິຂອງບຸກຄົມໃນການອອກແຮງງານ ຂຶ້ງລວມທັງສິດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບກາລະໂອກາດ ເພື່ອຫາລົງຊີບດ້ວຍງົງກາງານທີ່ຕົນເລືອກ ຫຼື ຮັບເອົາດ້ວຍຄວາມສະໜັກໃຈ ແລະ ລັດພາຄື ຈະດຳເນີນບາດກ້າວທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດດັ່ງກ່າວນີ້.
2. ມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະຕ້ອງດຳເນີນ ເພື່ອບັນລຸການປະຕິບັດ ສິດທິດັ່ງກ່າວຢ່າງເຕັມສ່ວນນັ້ນ ຕ້ອງປະກອບດ້ວຍການແນະນຳ ແລະ ໂຄງການຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາຊີບ, ນະໂໄຍບາຍ ແລະ ເຕັກນິກ ເພື່ອບັນລຸການພັດທະນາອັນໜັ້ນທີ່ຈະໄດ້ດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ ກໍ່ຄືເພື່ອໃຫ້ວຽກເຮັກງານທຳຍ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີຜະລິດຕະພາບພາຍໃຕ້ ເງື່ອນໄຂທີ່ຄົ້ນປະກັນອົດສະລະພາບບົນພື້ນຖານທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງບຸກຄົມ.

ມາດຕາ 7

ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ສິດທິຂອງທຸກໆຄົນ ຫຼືຈະໄດ້ຮັບເງື່ອນໄຂການອອກແຮງງານ ທີ່ຢູ່ຕີຫຳ ແລະ ເຊື້ອຕໍ່ນວຍ, ຂໍ້ໄດ້ຮັບປະກັນ:

- (ກ). ການເບີກຈ່າຍຄ່າແຮງງານໃຫ້ຄົນງານທຸກຄົນ ຫຼືກໍານົດເປັນມາດຕະຖານຕໍ່ສຸດດ້ວຍ;
- (i) ຄ່າແຮງງານທີ່ຢູ່ດຕິຫຳ ແລະ ການຈ່າຍຄ່າແຮງງານແບບສະເໜີພາບສຳລັບວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າເທົ່າທຸກກັນ ໂດຍປາສະຈາກການຈຳແນກໄດ້ງໜ້າສິ້ນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຄ້ຳປະກັນ ໃຫ້ເບີໂດຍໄດ້ຮັບເງື່ອນໄຂອອກແຮງງານເທົ່າທຸກກັນ.
- (ii) ຂີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບຊາວຜູ້ອອກແຮງງານ ແລະ ຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ບັນຍັດຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້.
- (ຂ). ເງື່ອນໄຂອອກແຮງງານທີ່ປອດໄພ ແລະ ຮັບປະກັນສຸຂະພາບ;
- (ຄ). ໃຫ້ທຸກຄົນມີໂອກາດເທົ່າທຸກກັນ ໃນການເລືອກຂັ້ນຕໍ່ແໜ່ງທີ່ເໝາະສົມໃນວຽກງານຂອງຕົນ ຕາມຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໂດຍບໍ່ຕ້ອງພິຈາລະນາ ກ່ຽວກັບ ມາດຖານອື່ນນອກເໜີອຈາກຄວາມອາວຸໂສ ແລະ ຄວາມສາມາດ.
- (ງ). ການພັກຜ່ອນຢ່ອນອາລີມ ພ້ອມດ້ວຍຈຳນວນຊື່ວ່າມາຮັດວຽກທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ການລາພັກປະຈຳປີໂດຍບໍ່ຕັດເງິນເດືອນ ຫຼັງໄດ້ເງິນຄ່າແຮງງານໃນວັນພັກລັດຖະການອີກດ້ວຍ.

ມາດຕາ 8

1. ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ໃຫ້ຄໍາໜັນສັນຍາວ່າ ຈະຄ້ຳປະກັນ:

- (ກ). ສິດຂອງທຸກໆຄົນໃນການສ້າງຕັ້ງອົງການກຳມະບານຂອງຕົນ ແລະ ສິດເຂົ້າຮ່ວມໃນອົງການກຳມະບານຕາມທີ່ຕົນເລືອກ ໂດຍພົງແຕ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດລະບຽບຂອງອົງການກຳມະບານກ່ຽວຂອງເທິງນັ້ນ, ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ປຶກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ພ້າມການຈຳກັດຮັດແຄບໄດ້ງໜ້າການໃຊ້ສິດທິນີ້ ນອກຈາສິ່ງທີ່ໄດ້ບັນຍັດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ຈຳເປັນສຳລັບສັງຄົມ ປະຊາທິປະໄຕ ເພື່ອເປັນປະໂຫຍດຫາງດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງແຫ່ງຊາດ ຫຼື ຄວາມເປັນລະບຽບຮັບອີຍຂອງສັງຄົມ ຫຼື ເພື່ອປຶກປ້ອງສິດທິ ແລະ ອິດສະລະພາບຂອງຜູ້ອື່ນ.
- (ຂ). ສິດຂອງບັນດາອົງການກຳມະບານໃນການສ້າງຕັ້ງສະຫະພັນກຳມະບານ ຫຼື ສຳພັນກຳມະບານແຫ່ງຊາດດັ່ງກ່າວ ໃນການສ້າງຕັ້ງ ຫຼື ເຂົ້າຮ່ວມໃນອົງການຈັດຕັ້ງກຳມະບານສາກົນ.

(ຄ). ສິດເສລີພາບຂອງອົງການກຳມະບານ ໃນການເຄື່ອນໄຫວໂດຍປາສະຈາກຂໍຈຳກັດໃດໆ ຍິກ
ເວັ້ນຂໍຈຳກັດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນກົດໝາຍ ແລະ ຈຳເປັນສຳລັບສັງຄົມ ປະຊາທິປະໄຕ ເພື່ອຜົນ
ປະໂຫຍດທາງດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງແຫ່ງຊາດ ຫຼື ຄວາມເປັນລະບູບຮຽບຮອຍຂອງສັງຄົມ ຫຼື
ເພື່ອປົກປ້ອງສິດທິ ແລະ ອິດສະລະພາບຂອງຄົນອື່ນ.

(ງ). ສິດທິໃນການປະຫວັງໂດຍມີເຖິງອື່ນໄຂວ່າ ການປະຫວັງນັ້ນ ຕ້ອງດຳເນີນໄປໂດຍສອດຄ່ອງກັບ
ກົດໝາຍຂອງປະເທດກ່ຽວຂ້ອງ.

2. ມາດຕານີ້ຈະບໍ່ກີດຂວາງການວ່າຂໍຈຳກັດທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ໃສ່ກອງກຳລັງທະຫານ ຫຼື ຕຳ
ໝວດ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດ ໃນການໃຊ້ສິດທິເຫຼົ່ານີ້.
3. ບໍ່ມີຂັ້ນຍັດໃດໆ ໃນມາດຕານີ້ ທີ່ຈະໃຫ້ອໍານາດໃນລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາອົງການແຮງງານສາ
ກົນ ປີ 1948 ວ່າດ້ວຍ ເສລີພາບໃນການສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມ ແລະ ການປົກປ້ອງສິດການສ້າງຕັ້ງ
ກຳມະບານນັ້ນ ເອົາມາດຕະການທາງດ້ານນິຕິຂັ້ນຍັດ ເຊິ່ງຈະເປັນຫານແຕະຕ້ອງ ຫຼື ນຳໃຊ້ກົດ
ໝາຍໃນລັກສະນະທີ່ຈະແຕະຕ້ອງເຖິງການຮັບປະກັນສິດທິຕ່າງໆ ທີ່ບໍ່ໄວ້ໃນສົນທິສັນຍາສະບັບ
ນັ້ນ.

ມາດຕາ 9

ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ສິດຂອງທຸກໆຄົນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ລວມ
ທັງການປະກັນໄພສັງຄົມ.

ມາດຕາ 10

ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຮັບຮູ້ວ່າ:

1. ໃນຖານະເປັນຫົວໜ່ວຍຫຳມະບາດ ແລະ ພື້ນຖານສຳຄັນຂອງສັງຄົມ, ຄອບຄົວ ຄວນຈະໄດ້ຮັບ
ການປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອຢ່າງກວ້າງຂວາງເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສ້າງ
ຄອບຄົວ ແລະ ໃນຄະນະທີ່ຄອບຄົວມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກັບການເບິ່ງແຍ້ງລົງງາດ ແລະ ສຶກສາ
ເດັກນົ້ອຍ.

ການແຕ່ງງານວໍ່ຕ້ອງເປັນໄປຕາມຄວາມມັກຮັກເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ດ້ວຍຄວາມສະໜັກໃຈຂອງຄູ່ປ່າວ
ສາວ.

2. ແມ່ຄວນໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງເປັນພື້ນເສດ ໃນໄລຍະເວລາອັນເໝາະສົມກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການເກີດລູກ.
ໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວ ແມ່ຜູ້ທີ່ຮັດການຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດພັກເກີດລູກໂດຍບໍ່ໄດ້ຕັດເງິນເດືອນ
ຫຼື ໄດ້ຮັບສະຫວັດດີການອັນສົມເຫດສົມຜົນສຳລັບການລາພັກດັ່ງກ່າວ. ລັດຕ້ອງມີມາດຕະການພື້ນ
ເສດສຳລັບການປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອເດັກນົ້ອຍ ແລະ ເຢົາວະຊຸມ ໂດຍປາສະຈາກການຈຳແນກ

ໄດ້ທັງສັນຍອນເຫດຜົນທາງຕົ້ນກາມເນີດ ຫຼື ເງື່ອນໄຂອື່ນໆ ເຕັກນ້ອຍ ແລະ ເຢີຈະຊົນຕ້ອງໄດ້ຮັບການປຶກປ້ອງຈາກການຊູດຮິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ. ການໃຊ້ແຮງງານເດັກ ແລະ ເຢີຈະຊົນໃນວຽກງານທີ່ມີຜົນຮ້າຍຕໍ່ຈິດໃຈ ແລະ ສຸຂະພາບ ຫຼື ເປັນຕະລາຍ ຕໍ່ຊີວິດຂອງພວກເຂົາ ເຈົ້າ ຫຼື ມີຫ່າຈະເປັນການສະກັດກັ້ນການພັດທະນາແບບປຶກກະຕິຂອງພວກ ເຊົາເຈົ້ານັ້ນຄວນຖືວ່າເປັນການກະທຳທີ່ສາມາດລົງໂທດໄດ້ຕາມກົດໝາຍ.

ລັດຄວນວາງຂອບເຂດອາຍຸທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ອອກແຮງງານ ຂຶ້ງການໃຊ້ແຮງງານເດັກນ້ອຍຕໍ່ກວ່າອາຍຸທີ່ກຳນົດໄວ້ນັ້ນ ຄວນຖືກເກືອດຫ້າມ ແລະ ສາມາດລົງໂທດໄດ້ຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 11

1. ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ສິດຂອງທຸກຄົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບມາດຕະຖານຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ພຽງພໍສຳລັບຕົນເອງ ແລະ ຄອບຄົວ ນັບທັງມືອາຫານ, ເຄື່ອງນຸ່ງທີ່ມ ແລະ ຫົ່ວ່ອຈາໄສພຽງພໍ ແລະ ມີສິດ ຮັບການບັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ລັດພາຄືຈະດຳເນີນບາດກັ້ວທີ່ເໝາະສົມເພື່ອຮັບປະກັນ ການປະຕິບັດສິດທີ່ດັ່ງກ່າວນີ້ໃຫ້ປະກິດຜົນເປັນຈິງ.
2. ໂດຍຮັບຮູ້ສິດທີ່ພື້ນຖານຂອງທຸກໆຄົນ ທີ່ຈະຫຼຸດພື້ນອອກຈາກຄວາມອິດຫົວ, ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະຕ້ອງເອີມາດຕະການຕ່າງໆ ລວມທັງໂຄງການຕົວຈິງ ໂດຍຕົນເອງຜ່ານການຮ່ວມມືສາກົນ ຂຶ້ງເຫັນວ່າຈຳເປັນ.
  - (ກ) ເພື່ອບັບປຸງວິທີການຜະລິດ, ການສະສົມ ແລະ ການແຈກຍາຍສະບູງອາຫານ ໂດຍການນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ວິທະຍາສາດຢ່າງເຕັມສ່ວນ, ໂດຍການເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ ຫຼັກໂພສະນາການ ແລະ ໂດຍການພັດທະນາ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງມີສະມັດຕະພາບສູງທີ່ສຸດ.
  - (ຂ) ເພື່ອຮັບປະກັນການສະໜອງສະບູງອາຫານຂອງໂລກຢ່າງສະໜຳສະເໜີ ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ໂດຍຄຳນິງເຖິງບັນດາປະເທດທີ່ນຳເຊົາ ແລະ ບັນດາປະເທດທີ່ສົ່ງອອກສະບູງອາຫານ.

ມາດຕາ 12

1. ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ສິດທີ່ຂອງທຸກໆຄົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບມາດຕະຖານສູງສຸດທາງດ້ານສຸຂະພາບທາງການ ແລະ ຈິດໃຈເຫົ່າທີ່ຈະສາມາດບັນລຸໄດ້.
2. ບັນດາມາດຕະການທີ່ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະຕ້ອງດຳເນີນ ເພື່ອບັນລຸການປະຕິບັດສິດດັ່ງກ່າວນີ້ໃຫ້ປະກິດຜົນເປັນຈິງຢ່າງເຕັມສ່ວນນັ້ນ ຈະປະກອບດ້ວຍມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອ:
  - (ກ) ການໜູ້ດັ່ງອນອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກໃນລັນ ແລະ ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍອ່ອນ ແລະ ເພື່ອການເຕີບໂຕທີ່ແຂງແຮງຂອງເດັກນ້ອຍ.

- (ຂ) ການບັນປຸງຫຼັກການອານາໄມທາງດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ອຸດສະຫະກຳຢ່າງຮອບດ້ານ.
- (ຄ) ການປ້ອງກັນ, ບິນປົວ, ແລະ ຄວບຄຸມໂລກລະບາດ, ໂລກປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ, ໂລກທີ່ເກີດຈາກອັນຕະລາຍຂອງອາຊີບ ແລະ ໂລກອື່ນໆ.
- (ງ) ການສ້າງເງື່ອນໄຂຕ່າງໆໃຫ້ທຸກຄົນທີ່ເຈັບປ່ວຍໄດ້ຮັບການບິນປົວ ແລະ ເວົາໃຈໃສ່ຈາກແຜດໝໍ.

ມາຕາ 13

1. ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ສິດທິຂອງທຸກຄົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບການສຶກສາ, ລັດພາຄືເຫັນດີເປັນເອກະພາບກັນວ່າ ການສຶກສາຕ້ອງເລິ່ງໃສ່ການພັດທະນາບຸກຄະລິກຂອງບຸກຄົນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ຄວາມຮູ້ສີກເປັນກູງດີໃນບຸກຄະລິກດ້າງກ່າວ, ແລະ ຈະຕ້ອງເພີ່ມທະວີການເຄົາລືບສິດ ແລະ ອິດສະລະພາບອັນພື້ນຖານຂອງມະນຸດ. ລັດພາຄືຍີ້ໄດ້ເປັນເອກະພາບກັນຕື່ມອີກວ່າ ການສຶກສາ ຈະຕ້ອງຮັດໃຫ້ໝົດທຸກຄົນສາມາດປະກອບສ່ວນຢ່າງແທ້ຈິງເຂົ້າໃນສັງຄົມທີ່ມີເສັລີພາບ, ຈະສົ່ງເສີມຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈກັນ, ຄວາມອົດກັນ ແລະ ມີຕະພາບລະຫວ່າງປະຊາຊາດ, ເຊື້ອຊາດ, ເຜົ່າພັນ ຫຼື ກຸ່ມສາສະໜາຫັງໝົດ ຫັງຈະເປັນການເພີ່ມທະວີການເຄື່ອນໄຫວຂອງສະຫະປະຊາຊາດໃນການປົກປັກກຳສັນຕິພາບໂລກ.
2. ເພື່ອບັນລຸການປະຕິບັດສິດທິຕ່າງກ່າວ ໃຫ້ປະກິດຜົນເປັນຈິງຢ່າງເປັນສ່ວນ, ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ວ່າ:
  - (ກ). ການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມຈະຕ້ອງເປັນການສຶກສາພາກປັງກັດ, ແລະ ເປີດຮັບທຸກຄົນ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງເສຍຄ່າ.
  - (ຂ). ການສຶກສາຂັ້ນມັດທະຍົມໃນຫຼາຍຮູບແບບ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນລວມທັງອາຊີວະສຶກສາ ແລະ ການຊ່າງຂັ້ນກາງນັ້ນຈະຕ້ອງຮັດໃຫ້ດີ ແລະ ສາມາດເຂົ້າຮຽນໄດ້ໂດຍທົ່ວໄປ ສຳລັບ ທຸກຄົນດ້ວຍທຸກວິທີທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ສະເພະຢ່າງຍິ່ງດ້ວຍການປະຕິບັດລະບົບການສຶກສາບໍ່ເສຍຄ່າເກື່ອລະກ຾ວ.
  - (ຄ). ການສຶກສາຂັ້ນສູງຈະຕ້ອງຮັດໃຫ້ສາມາດເຂົ້າຮຽນໄດ້ຢ່າງສະເໜີພາບ ສຳລັບ ໝົດທຸກຄົນບິນພື້ນຖານຄວາມສາມາດຕົວຈິງ ແລະ ໂດຍໃຊ້ທຸກວິທີທີ່ເໝາະສົມໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງດ້ວຍການປະຕິບັດລະບົບການສຶກສາແບບບໍ່ເສຍຄ່າເກື່ອລະກ຾ວ.
  - (ງ). ການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊູກຍຸ້ ຫຼື ເລິ່ງລັດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ສຳລັບຜູ້ທີ່ຢູ່ບໍ່ຫັນສຳເລັດການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ.
  - (ຈ). ການພັດທະນາລະບົບໂຮງຮຽນໃນທຸກລະດັບຈະຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງຕັ້ງຫຼັາ, ລະບົບການໃຫ້ທຶນສຶກສາທີ່ສົມເຫດສົມເຜີນແກ່ນກຮຽນນັກສຶກສານັ້ນ ຈະຕ້ອງຖືກສ້າງຂຶ້ນ, ແລະ ເງື່ອນໄຂດ້ານວັດຖຸຂອງຄູອາຈານຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.

3. ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ໃຫ້ຄໍາໜັນສັນຍາທີ່ຈະເຄົາລົບອິດສະລະພາບຂອງພໍ່ແມ່, ແລະ ຜູ້ປຶກຄອງຕາມກົດໝາຍ, ຂຶ່ງປະຕິບັດຕາມມາດຕະການການສຶກສາຕໍ່ສຸດທີ່ລັດວາງອອກ ຫຼື ອະນຸຍາດໃຫ້ ແລະ ໃຫ້ການຮັບປະກັນການສຶກສາດ້ານສາສະໜາ ແລະ ຈັນຍາທຳໃຫ້ແກ່ລູກໝານຂອງຕົນຕາມການເຊື້ອຖືຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ.
4. ບໍ່ມີສ່ວນໄດ້ຂອງມາດຕານີ້ ທີ່ຈະຖືກຕື່ອວາມໝາຍໄປໃນທາງທີ່ຈະເປັນການແຊກແຊັງເສລີພາບຂອງບຸກຄົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ໃນການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຂຶ່ນບັນດາສະຖາບັນການສຶກສາ, ຂຶ່ງຈະຕັ້ງປະຕິບັດຕາມຫຼັກການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວັກ 1 ຂອງມາດຕານີ້ຢ່າງເສຍ ແລະ ຕ້ອງຕອບສະໜອງຕາມຂໍຽກຮ້ອງທີ່ວ່າ ການສຶກສາໃນສະຖາບັນເຫຼົ່ານີ້ນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ມາດຕະຖານຕໍ່ສຸດທີ່ລັດວາງອອກ.

ມາດຕາ 14

ແຕ່ລະລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ຂຶ່ງໃນເວລາເຂົ້າເປັນພາຄີຍັງບໍ່ທັນສາມາດຮັບປະກັນການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມໃນດິນແດນ ຫຼືໃນເຂດແຄ້ວນອື່ນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ອໍານາດສານຂອງຕົນເປັນການສຶກສາພາກບັງຄັບໂດຍບໍ່ເສຍຄ່ານັ້ນ, ໃຫ້ຄໍາໜັນສັນຍາທີ່ຈະດຳເນີນການເຄີນຄວາມ ແລະ ຮັບຮອງເອົາແຜນງານລະອຽດໃຫ້ແລ້ວພາຍໃນ 2 ປີ ເພື່ອປະຕິບັດຫຼັກການການສຶກສາພາກບັງຄັບໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າສຳລັບທຸກຄົນ. ແຜນງານນີ້ຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ສໍາເລັດໃນກຳນົດເວລາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນນັ້ນ.

ມາດຕາ 15

1. ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຮັບຮູ້ສິດຂອງທຸກຄົນ:
  - (ກ). ໃນການເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ວິດວັດທະນະທຳ;
  - (ຂ). ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກຄວາມກ້າວໜ້າດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະ ຈາກການນຳໃຊ້ເຜີນສຳເລັດດ້ານດັ່ງກ່າວ;
  - (ຄ). ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກການປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານວັດຖຸ ແລະ ຈິດໃຈວັນເກີດມາຈາກຜົນຜະລິດທາງວິທະຍາສາດ, ສົນລະປະ, ວັນນະຄະດີ ຂຶ່ງແມ່ນຜູ້ກ່ຽວເປັນຜູ້ປະດິດຄືດແຕ່ງ.
2. ມາດຕະການຕ່າງໆທີ່ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈະຕ້ອງດຳເນີນ ເພື່ອບັນລຸການປະຕິບັດສິດທີ້ນີ້ ໃຫ້ປາກິດຜົນເປັນຈິງຢ່າງເຕັມສ່ວນນັ້ນ ຈະຕ້ອງປະກອບດ້ວຍບັນດາມາດຕະການທີ່ຈະເປັນໃນການອະນຸລັກ. ພັດທະນາ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ວິທະຍາສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ.
3. ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ໃຫ້ຄໍາໜັນສັນຍາທີ່ຈະເຄົາລົບອິດສະລະພາບອັນຂາດບໍ່ໄດ້ ສຳລັບການຄົ້ນຄວາວິທະຍາສາດ ແລະ ກິດຈະກຳປະດິດຄືດແຕ່ງ.
4. ລັດພາຄືຂອງສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຮັບຮູ້ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກການຊຸກຍັ້ງ ແລະ ການເສີມຂະຫຍາຍການພົວພັນ ແລະ ການຮ່ວມມືສາກົນໃນຂຶ່ງເຂດວິທະຍາສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ.

ພາກທີ IV

ມາດຕາ 16

- ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ໃຫ້ຄຳໜັນສັນຍາ ຈະສົ່ງບົດລາຍງານກ່ຽວກັບມາດຕະການທີ່ຕົນໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າໃນການປະຕິບັດສິດທິຕ່າງໆ ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຂໍຂັ້ນຢັດຂອງພາກນີ້.
- (ກ). ບຸກງານບົດລາຍງານຈະຕ້ອງຖືກນຳສະເໜີຕໍ່ເລຂາທີການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ, ຊຶ່ງຜູ້ກ່ຽວຈະສົ່ງສຳເນົາຂອງບົດລາຍງານນັ້ນໃຫ້ສະພາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ເພື່ອພິຈາລະນາຕາມຂໍຂັ້ນຢັດຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້.
- (ຂ). ເລຂາທີການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຍັງຈະຕ້ອງສົ່ງສຳເນົາບົດລາຍງານຈາກລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຫຼື ບາງຕອນຂອງບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ອີງການວິຊາສະເພາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຊຶ່ງບັນດາລັດດັ່ງດ່ວນີ້ ໄດ້ເປັນສະມາຊີກເນື່ອງຈາກວ່າ ບົດລາຍງານ ຫຼື ບາງຕອນຂອງບົດລາຍງານນັ້ນ ມີສ່ວນພົວພັນເຖິງບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ນອນຍຸ່ນໃນຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບັນດາອີງການວິຊາສະເພາະທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນຕາມທີ່ມະນຸນຂອງອີງການເຫຼົ່ານັ້ນ.

ມາດຕາ 17

- ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະຕ້ອງຢືນບົດລາຍງານຂອງຕົນເປັນໄລຍະ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບແຜນການທີ່ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍສະພາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມພາຍໃນ 1 ປີ ນັບແຕ່ມື້ທີ່ສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ແລະ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບບັນດາລັດພາຄື ແລະ ບັນດາອີງການວິຊາສະເພາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ບົດລາຍງານນັ້ນອາດຈະຊື້ແຈ່ງເຖິງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ປັດໄຈຕ່າງໆ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບໃສ່ລະດັບການປະຕິບັດພັນທະທີ່ສິນທີສັນຍານີ້ກໍານົດໄວ້.
- ຖ້າຫາກວ່າ ລັດພາຄືໄດ້ໜຶ່ງເຄີຍໄດ້ສົ່ງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ອີງການສະຫະປະຊາຊາດ ຫຼື ໃຫ້ອີງການວິຊາສະເພາະມາກ່ອນແລ້ວລັດດັ່ງກ່າວກໍບໍ່ຈໍາເປັນສະເໜີຂໍ້ມູນນັ້ນຄືນອີກ, ພົງແຕ່ອ້າງເຖິງຂໍ້ມູນນັ້ນ ຢ່າງຊັດເຈນຕາມທີ່ໄດ້ລາຍງານໃຫ້ອີງການສະຫະປະຊາຊາດ ຫຼື ອີງການວິຊາສະເພາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກໍ່ພໍແລ້ວ.

ມາດຕາ 18

ໂດຍປະຕິບັດຕາມຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກິດບັດສະຫະປະຊາຊາດ ໃນຂົງເຂດສິດທິມະນຸດ ແລະ ອິດສະລະພາບອັນພື້ນຖານ, ສະພາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ອາດຈະວາງແຜນຮ່ວມກັບບັນດາອີງການວິຊາສະເພາະ ກ່ຽວກັບ ການລາຍງານຂອງບັນດາອີງການດັ່ງກ່າວຕໍ່ສະພາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງ

ຄົມກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າ ໃນການປະຕິບັດຂໍ້ບັນຍັດຂອງສົນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ທີ່ນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດການເຄື່ອນໄຫວຂອງອົງການວິຊາສະເພາະກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂໍ້ອົງກອນທີ່ມີສິດອຳນາດກ່ຽວຂ້ອງຂອງອົງການວິຊາສະເພາະນີ້ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ.

ມາດຕາ 19

ສະພາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມອາດຈະສົ່ງບົດລາຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດທິມະນຸດທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບັນດາລັດພາຄືຕາມມາດຕາ 16 ແລະ 17 ແລະ ຈາກບັນດາອົງການວິຊາສະເພາະຕາມມາດຕາ 18 ໃຫ້ຄະນະກຳມາທີ່ການສິດທິມະນຸດ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ໃຫ້ຂໍສະເໜີແນະທີ່ວໄປ ຫຼື ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕາມທີ່ເໝາະສົມ.

ມາດຕາ 20

ລັດພາຄືຂອງສົນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ແລະ ບັນດາອົງການວິຊາສະເພາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສາມາດສະເໜີຄຳເຫັນຂອງຕົນຕໍ່ສະພາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ສະເໜີແນະທີ່ວໄປໃດໆຕາມມາດຕາ 19 ຫຼື ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ສະເໜີແນະທີ່ວໄປໃນບົດລາຍງານໃດໜຶ່ງຂອງຄະນະກຳມາທີ່ການສິດທິມະນຸດ ຫຼື ເອກະສານໄດໜຶ່ງໄດ້ອ້າງເຖິງຢູ່ໃນບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 21

ສະພາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຈະສົ່ງບົດລາຍງານຂອງຕົນເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ໃຫ້ສະມັດຊາໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ ໂດຍມີຂໍ້ສະເໜີແນະຕ່າງໆທີ່ມີລັກສະນະທີ່ວໄປ ແລະ ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກລັດພາຄືຂອງສົນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ແລະ ຈາກບັນດາອົງການວິຊາສະເພາະ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະການທີ່ໄດ້ດຳເນີນ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າໃນການປະຕິບັດສິດທິກະຮັບຮູ້ຢູ່ໃນສົນທີສັນຍາສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 22

ສະພາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ອາດຈະແຈ້ງໃຫ້ອົງກອນອື່ນໆຂອງສະຫະປະຊາຊາດພ້ອມດ້ວຍອົງການທີ່ຂຶ້ນກັບອົງກອນເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ອົງການວິຊາສະເພາະທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກຊາບ ກ່ຽວກັບ ທຸກໆບັນຫາທີ່ປະກິດຂຶ້ນໃນບົດລາຍງານຕ່າງໆ ທີ່ບໍ່ໄວ້ໃນພາກນີ້ຂອງສົນທີສັນຍາສະບັບນີ້, ຂໍ້ອາດຈະຊ່ວຍແຕ່ລະອົງການເຫຼົ່ານັ້ນ ໃນການຕົກລົງຢູ່ໃນຂົງເຂດທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບສົນທີສັນຍາສະບັບນີ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນເທົ່ອລະກ້າວ.

ມາດຕາ 23

ລັດພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ເຫັນດີເຫັນພ້ອມນຳກັນວ່າ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງສາກົນ ເພື່ອບັນລຸການປະຕິບັດສິດທີ່ຖືກຮັບຮູ້ໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ຈະປະກອບດ້ວຍວິທີການຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການເຮັດສິນທີສັນຍາ, ການຮັບຮອງເອົາຂໍສະເໜີແນະຕ່າງໆ ການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການຈັດກອງປະຊຸມໃນລະດັບພາກນີ້ ແລະ ກອງປະຊຸມວິຊາການ ເພື່ອປຶກສາຫາລື ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ໂດຍມີການສົມທິບກັບລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 24

ບໍ່ມີຂໍບັນຍັດໃດໆໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ທີ່ຈະຖືກຕິຄວາມໝາຍໄປໃນທາງທີ່ຈະເປັນການທຳລາຍບັນດາຂໍບັນຍັດຂອງກົດບັດສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ທຳມະນຸນຂອງບັນດາອີງການວິຊາສະເພາະ ຂຶ່ງກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງອີງການວິຊາສະເພາະ ແລະ ອີງການຕ່າງໆຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ໃນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ບໍ່ໄວ້ໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 25

ບໍ່ມີຂໍບັນຍັດໃດໆໃນສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະຖືກຕິຄວາມໝາຍໄປໃນທາງທີ່ຈະເປັນການທຳລາຍສິດທີ່ມີມາໂດຍກຳເນີດຂອງທຸກໆປະຊາຊົນຄື ສິດເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຄວາມຮັ້ງມີ ແລະ ຂັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງເຂົາເຈົ້າຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ຢ່າງມີເສລີພາບ.

ພາກທີ V

ມາດຕາ 26

1. ສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ເປີດຮັບການລົງນາມຂອງລັດສະມາຊີກຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ຫຼື ຂອງອີງການວິຊາສະເພາະຂອງສະຫະປະຊາຊາດ, ລັດພາຄືຂອງທຳມະນຸນສານຍຸຕິທຳສາກົນ ແລະ ລັດອື່ນໆ ທີ່ຖືກເຊື້ອເຊັ່ນໂດຍສະມັດຊາໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອເຂົ້າເປັນພາຄືຂອງສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້.
2. ສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ສາມສັດຕະຍາບັນຈະຕ້ອງຖືກເກັບຮັກສາໄວ້ນຳ ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ.
3. ສິນທີສັນຍາສະບັບນີ້ ເປີດຮັບການເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄືຂອງທຸກລັດທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນວັກທີ 1 ຂອງມາດຕານີ້.
4. ການເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄືຈະມີຜົນສັກສິດ ດ້ວຍການຢືນສານເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄືຕໍ່ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ.

5. ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ ຈະຕັ້ງແຈ້ງໃຫ້ມີຄວາມຮັດທີ່ໄດ້ລົງນາມ ຫຼື ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີ ແລະ ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຊາບ ໃນແຕ່ລະຄົ້ງເມື່ອມີການຢືນສານສັດຕະຍາບານ ຫຼື ສານເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີ.

ມາດຕາ 27

1. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະເລີ່ມມືຜົນບັງຄັບໃຊ້ຫຼັງຈາກສາມເດືອນ ແຕ່ມີໄດ້ມີການຢືນສານສັດຕະຍາບັນ ຫຼື ສານເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສະບັບທີ່ສາມສືບໜ້າຕໍ່ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ.
2. ສຳລັບລັດທີ່ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ຫຼື ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີພາຍຫຼັງມີການຢືນສານສັດຕະຍາບັນ ຫຼື ສານເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີສະບັບທີ່ສາມສືບໜ້ານີ້ແລ້ວ, ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະເລີ່ມມືຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດດັ່ງກ່າວຫຼັງຈາກສາມເດືອນນັບແຕ່ມີທີ່ລັດດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ຢືນສານລັດຕະຍາບັນ ຫຼື ສານເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີ.

ມາດຕາ 28

ຫຼູກ່າງຂໍບັນຍັດຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະກວມເອົາດົນແຕນໝີຄວາມຮັດຫຼູກ່າງຂໍບັນດາລັດສະຫະພັນໂດຍບໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ ຫຼື ຍົກເວັ້ນໄດ້ງໜ້າສົ່ນ.

ມາດຕາ 29

1. ຫຼູກ່າງລັດພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ລົວແຕ່ມີສິດສະເໜີດັດແກ້ ແລະ ຢື່ນຂໍສະເໜີດັ່ງກ່າວຕໍ່ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ. ຈາກນີ້ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຈະແຈ້ງຫຼຸກຂໍ້ດັດແກ້ ດັ່ງກ່າວໃຫ້ລັດພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຫຼັງຂໍຄໍາເຫັນວ່າ ຄວນມີກອງປະຊຸມລັດພາຄີ ເພື່ອພິຈາລະນາ ແລະ ລົງຄະແນນສູງຮັບເອົາຂໍສະເໜີດັດແກ້ນີ້ ຫຼື ບໍ່ ໃນກໍລະນີມີໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງລັດພາຄີທາກເຫັນດີເປີດກອງປະຊຸມ, ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຈະຮຽກໄຮມກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງສະຫະປະຊາຊາດ. ຂໍ້ດັດແກ້ໄດ້ງ໌ທີ່ຖືກຮັບຮອງເອົາດ້ວຍຄະແນນສູງສ່ວນໝາຍຂອງລັດພາຄີທີ່ມີໜ້າເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ແລະ ລົງຄະແນນສູງນີ້ຈະຖືກນຳຂຶ້ນສະເໜີຕໍ່ກອງປະຊຸມສະມັດຊາໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຮັບຮອງເອົາ.
2. ຂໍ້ດັດແກ້ຈະມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໃນເມື່ອສະມັດຊາໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຖືກຮັບຮອງໂດຍສອງສ່ວນສາມຂອງລັດພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຂັ້ນຕອນລັດຖະມະນູນຂອງຕົນ.
3. ເມື່ອໄດ້ຂໍ້ດັດແກ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້, ເມື່ອນີ້ຂໍ້ດັດແກ້ດັ່ງກ່າວຈະມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ຕໍ່ລັດພາຄີທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ. ສ່ວນລັດພາຄີອື່ນແມ່ນຍັງຖືວ່າ ທຶກຜູກມັດດ້ວຍຂໍ້ບັນຍັດຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ແລະ ຫຼຸກຂໍ້ດັດແກ້ທີ່ລັດດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບຮອງເອົາຜ່ານມາ.

ມາດຕາ 30

ໄດຍສອດຄ່ອງກັບແຈ້ງການຕາມມາດຕາ 26 ວັກ 5, ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ ຈະແຈ້ງ ໃຫ້ໝົດທຸກໆລັດທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນວັກ 1 ຂອງມາດຕາ 26 ຊາບ ກ່ຽວກັບເລື່ອງຕ່າງໆດັ່ງລຸ່ມນີ້.

(ກ). ການລົງນາມ, ການໃຫ້ລັດຕະຍາບັນ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາ ພາຍໃຕ້ ມາດຕາ 26;

(ຂ). ວັນທີ ຫີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ຕາມມາດຕາ 27 ແລະ ວັນທີ ຫີ່ຂຶ້ດັດແກ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ຕາມມາດຕາ 26.

ມາດຕາ 31

1. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ຂຶ້ງສະບັບພາສາຈິນ, ອັງກິດ, ຜັກ, ຮັດເຊຍ ແລະ ແອັດສະປາຍ ລ້ວນແຕ່ ມີຄຸນຄ່າເທົ່າຫຼຸມກັນນັ້ນ ຈະຖືກເກັບຮັກສາໄວ້ຢ່າສຳເນົາເອກະສານຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.
2. ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ ຈະສົ່ງສະບັບສຳເນົາຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ທີ່ຍິນຄວາມ ທີ່ກັບຕ້ອງຕາມສະບັບເຕີມນັ້ນ ໃຫ້ໝົດທຸກໆ ລັດທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນມາດຕາ 26.